

nserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravišstvo
(administracija) in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo v Hilšerjevi ulici
št. 6.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto

Kdo bo Auerspergov naslednik?

Ministerstvo odstopa, ki je nam Slovanom toliko neprijetnega prizadejalo; mirno, pa odločno je tiralo svojo nemškovalno politiko naprej; posebno bo Slovencem v spominu ostal „Štajar-ec“ Stremayr kateri nam je vzel ljubljanske slovenske paralele, vzel kranjsko gimnazijo, ustanovil kočevsko, posvetil Hočevanjevemu nemško šolo v Krškem, zaprečil slovenska predavanja na graški visoki šoli itd.

Da za tem ministerstvom ne bomo žalovali, se umeje, prej bi imeli vzrok, napravljati razsvitljave, kakor so bili levičarji nasvetovali Ogrum, da naj obhajajo odstop ministerstva Tiszovega. Vpraša se pa, ali bo ministerstvo res odstopilo, in če, kdo pride za njim? V Avstriji smo že videli, da so ministri odstopili, pa bili zopet nazaj poklicani ker ni bilo moč, drugih najti pri nespremenjeni sistemi. Ali se bo pa sistema spremenila, ali je čas že prišel, da se bo nekoliko oziralo tudi na slovanske želje? To je glavno vprašanje.

Dunajski listi poročajo, da so cesar poklicali v posvet Rechbauerja, znanega štajarskega Velikonemca, za njim pride k cesarju bojda Herbst, zagrizeni voditelj vstavoverne stranke na Českem in sovražnik Slovanov; potem govoré tudi o Eichoffu in Coronini-ju. Razun poslednjega so vsi pravi nemški liberalci, od teh nemamo nič pričakovati. Edini Coronini je Slovanom nekoliko bolj pravičen.

Pa kdo zna, če je to res; morda ustavaki le poročajo, kar sami želé, in da je na cesarskem dvoru vse drugače sklenjeno. Ustavaki se delajo slepe nasproti vsem dogodjajem zadnjega časa, ne zdi se jim mogoče, da bi utegnili kedaj drugače priti, kakor je sedaj, oni, le oni naj vedno vladajo; to mislijo, se samo po sebi umeje.

Kakor so v Ljubljani zavrgli brez debate adresu slovenskih poslancev, tako so naredili tudi v Brnu in Pragu; roko sprave, ki jo jim je Rieger ponudil, so odbili v zavesti svoje mogočnosti in nepremagljivosti. Slep je vsak, kdor trdi in misli, da se za nas od ustavoverne stranke kaj doseči dá. Če več tako grdo ne zabavljajo čez Slovane, ko prej, učinile so to le slovanske zmage ob Balkanu, nikakor pa en prepričevalni govori naših poslancev; ker ta rod (ustavovernih liberalcev) je gluh za vsako pošteno besedo, za pravico in resnico, on je slep za znamenja časa, neobčutljiv za ves jok in stok narodov in rublje njih davkoplačevalcev; surova sila edina je tista moč, katere se še boji, katerej se uklanja. Naj postane minister, kdor hoče, za Slovane se ne bo nadejati dobrega, dokler ostane vse po dosednji sistemi; pa prišel bo že čas, ko bo tudi nam solnce zasijalo, naj je to potem nemškutarjem drago, ali ne; nam se sicer ustavljajo, pa zgodvini in osodi na ne bodo

mogli ustavljati. Saj tudi Turkov niso mogli rešiti, čeravno so zmirom vpili: „wir werden es nicht dulden, dass Serbien in den krieg zieht, wir werden es nicht dulden, dass Russland den Balkan überschreitet itd.“ Svetovna zgodovina se je tolikanj ozirala na to vpitje, kolikor mesec na lajanje psa. Države poginejo, narodi ostanejo; hočejo li avstrijski državniki to v premislek vzeti? kaj hočejo ustavaki še dalje vladati? Saj jih je sam nemški narod popustil pri zadnjih volitvah; saj so v vsakem obziru pokazali svojo nezmožnost za vladanje državno gospodarstvo so tako zavozili, da ga bo težko zopet v pravi red spraviti, započeli so dobo švindelnja, oderuštva, brezverstva, vsakojake korupcije. Ali imajo sploh kako novo, rešilno misel, ki bi nam pomagala iz sedanjih zadreg?

Fraze imajo nič ko fraze, od katerih nas že ušesa bolé. Mi pa pravimo: „Po njih sadu jih boste spoznali“. Kar so nam dozdej videti dali, nas ne more veseliti, nasprotno bi se smeli vsi narodi države srečne šteti, da bi te stranke nikdar ne bilo.

Zato je zadnji čas, da se jej krmilo vzame in boljšim možem izroči.

Iz deželnih zborov.

Deželni zbor kranjski.

Deseta seja 11. oktobra.

Predsednik naznani da mu je došlo peticij od več občin do zbora za to, da bi se sklenila adresa do cesarja. Ker je pa reč dognana, se na peticije ne more ozirati in občine tudi nimajo pravice za-nje. Dr. Vošnjak ugovarja temu, rekši, da pravice za peticije ima vsak človek in da so bile n. pr. takrat prav po godu državnemu zboru, ko so prosile odprave konkordata.

Poslanec gosp. Klun in tovariše podajo sledečo interpelacijo:

Interpelacija

do visokorodnega gospoda viteza Franja Kallina, c. k. deželnega predsednika Kranjskega.

V torek, 8. t. m. je c. kr. vladni policijski urad v Ljubljani po zaukazu c. kr. državnega pravdnštva zasegel 110. šteč. VI. letnika tukaj izhajajočega slovenskega političnega časnika „Slovenec.“

Dasi konfiskacije slovenskih — kakor opozicijskih listov sploh v tako znani „liberalni“ čeri v Avstriji davno že niso nič novega in so pri nas zlasti pod prejšnjim deželnim predsednikom še bolj cvetele kakor na Českem, tako da se jih je bilo občinstvo navadilo že kakor vsakdanjih nadlog, moramo pripoznati, da so naši listi po prihodu novega deželnega predsednika začeli prosteje dihati; zato nas je konfiskacija „Slovenca“ 8. t. m. tem bolj iznenadila, ker smo nedavno s poročevalčevega stola

slišali, da je po slovenskih listih brati dovolj obširnih pritožb o ces. kr. vradnikih. Zlasti ste v tem slučaju dve reči, ki se podpisanim ne zdete, da bi se vjemale z veljavnimi postavami. Dopis, zaradi kterega je bil Slovenec konfisciran, je govoril o vstanovitvi šole pod Gabrom, o kateri se je tudi v tej slavni zbornici že obširneje obravnavalo. Dopis zavrača neresnično trditev, da bi se ljudstvo ne bilo upiralo napravi te šole in da so župani celo za njo prosili. „Še Gabrovci sami so šolo naredili najbolj zaradi tega, da bodo potem ložej dobili duhovnika, ki jim bode ob nedeljah maševal in če mogoče celo šolo opravljal. Ker je g. Vesteneck ljudem obljubil, da jim hoče pripomoči k temu, da dobé duhovnika, skovali so Gabrovci brez drugih sosednih občin in celo zoper voljo prebivalcev iz Malega Gabra, Malega in Velikega Dula, Gombišč in iz Biča, kjer se je letos odstavil župan iz hlinosti do glavarja, pa brez dovoljenja svojih ljudi za šolo v Podgabru podpisal in je za Gabrovskim edini župan podpisan, ter sklenili zidati šolo. Zoper šolo v Podgabru so tedaj vsi prebivalci iz sosednih občin, in raje pošiljajo svoje otroke v Šentvid kot v Podgaber. Za šolo Podgabrom ni prosil razun župana v Velikem Gabru in v Biču nobeden župan. Čudno tedaj, kako more g. Vesteneck reči, da so prosili župani! Ljudstvo pa se je upiralo in se upira šoli Podgabrom sploh razun Gabrovcev. Može iz Gombišč, Biča, Dul — Malih in Velikih, in drugih krajev so že v Ljubljano hodili se upirati šoli, ker pri c. kr. glavarju Vestenecku niso nič opravili; to gotovo vedo ljubljanski gospodje in prejšnji predsednik g. Widmann.“

Kakor je iz navedenih stavkov razvidno, posnema članek le nekaj onega površna, kar se je o c. kr. Litijem glavarju gospod vitez Vestenecku in o njegovi šoli v Velikem Gabru v tej slavni zbornici obširneje razkladalo; pridane so le še nekatere natančnejše nadrobnosti, kterih v tej zbornici omeniti se našim poslancem ni vredno zdelo. Vse pa je resnica, so fakta, ki se dajo sodnijsko dokazati. Vkljub temu je bil „Slovenec“ gori omenjene številke zaradi dopisa konfisciran!

Podpisanim se toraj vriva misel, kakor da ne bi bil zapadel konfiskaciji toliko zavoljo navedenih fakt, kolikor zaradi dveh objektov „noli me tangere“ in ta objekta sta ces. kr. glavar litijski in njegova šola Pod Gabrom. Premnoge skušnje namreč uče, da je slovenski časnik zapadel konfiskaciji, če se je teh dveh objektov le količkaj bolj dotaknil; vzlasti c. kr. uradnega osobstva — od načelnika kacega urada dolj do žandarma in do zadnjega briča — je bila zmiraj nastavljena past za časnike, ki so pri tem z izdajatelji, vredniki, tiskarji in naročniki vred že sila veliko pretrpeli. Tak konfisciran list je bil do malega vselej ob kratkem zadušen po praktični objektivni raz-

sodbi, ni mu bilo dovoljeno dokazati resnice, če je imel za to, kar je pisal, tudi 100 prič.

Tako ravnanje c. kr. državnih pravdnikov s slovenskimi časniki nikakor ni sposobno, pri občinstvu vtrditi zaupanje do tistih uradov, ki imajo nadzorstvo nad časniki; se ve, da je vsega tega le politična vlada glavno kolo, ki goni potem druga kolesa; vsaj je neki državni pravdnik rekel, da se v principu vsak slovenski list mora konfiscirati, in če se ne, je to le izjema ali zamuda, za katero se mora državni pravdnik pred svojim višjim vrdom v Gradcu še opravičiti.

Med državnimi postavami je tudi ona o svobodi tiska. Kako pa je s to postavo, če se — kakor tu — konfiscira časnik zavoljo članka popisujočega površno le nekaj onega, kar se je v tej slavni zbornici kot resnica objavljalo in celo s pismenimi dokazi vtrjevalo! Po takem bi bili podpisani zastopniki naroda skoro zapeljeni do krive misli, da c. kr. uradniki sploh in c. kr. okrajni glavarji posebej stojé nad postavo, njihovo početje, če tudi nepostavno, se sme le s spodobno ponižnostjo na znanje jemati, nikakor pa ne presojevati.

Drugi vzrok tej interpelaciji je način, po katerem se je vršila. Ta je popolnem različen od drugih, dosedaj navadnih. C. kr. policijski komisar je dal namreč zapečatiti ne le zaseženi sestavek, kakor je bil do zdaj po vsej Avstriji običaj, marveč ves črkostavek lista z naslovom vred, tako da ni bilo mogoče tiskati drugih nezaseženih člankov, kar bi bilo izdajateljstvo tem rajše storilo, ker je bila v listu adresa narodnih poslancev te zbornice do Njih Veličanstva presvitlega cesarja, — dalje tudi poročilo o obravnavi tega zbora, kar oboje je bilo za naročnike gotovo velike važnosti. S tem dozda nenavadnim postopanjem c. kr. policijskega komisarja pri konfiskacijah časnikov se je zgodila — po naših mislih — krivica izdajateljstvu „Slovenca“, ker ima po deželni vladi dano mu pravico izdavanja lista, — dalje tiskarnici v obrtnijstvu, od katerega plačuje davek, ker mu je bilo zapečaten za to obrtnijo potrebno orodje (črke), slednjič pa posebno občutljivo naročnikom tega časnika, ki ne dobé naročenih in plačanih listov.

C. k. policijski komisar je svoje čisto novo ravnanje pri tej konfiskaciji ustmeno opravičeval — ne proti odgovornemu vredniku marveč samo proti stavcem — z nekim boje zadnji čas mu došlim ukazom. Če je ta ukaz istina, če se ima po njem o vsaki konfiskaciji vsacega lista stavek od glave do nog zapečatiti, ne pa, kakor se glase do zdaj vse objektivne sodnijske razsodbe, le razdejeti zaseženi sestavek, potem je nevarnost za časnike, da bode, ker se c. kr. državnemu pradništvu navadno ne mudi z odpečatenjem konfisciranega članka, vsak list moral kmalu nehati in njegov tiskar zapreti tiskarno, ker bo imel kmalu ves material pod policijskim pečatom.

Ker je pa tako ravnanje — opravičeno ali ne — nasprotno svobodi tiska, nasprotno obrtnijski postavi, ker stori postavno dovoljenje za izdavanje časopisov iluzorno, zato si dovoljujejo podpisani sta viti do c. k. deželnega predsednika sledeča vprašanja:

1. Kako se ujema z načeli konstitucionalne države, da se slovenskim listom ne dopušča presojevati postopanja c. k. vradnikov in služabnikov, čeravno jim podaja postava vsa sredstva braniti se neresničnih napadov?

2. Je li res prišel tak poostren ukaz glede postopanja pri konfiskacijah, da se ima vsaki pot zapečatiti celi časnik, tedaj tudi nezase-

ženi članki, in bi li ne blagovolil povedati, kdaj, zakaj in od kod je prišel ta ukaz, in kako se to vjema s tiskovno svobodo?

V Ljubljani 11. oktobra 1878.

Poslanec g. Pfeifer s tovariši interpelira deželnega predsednika zavoljo neprenehanih uradnih posilnih dražeb po Dolenjskem. Vit. Kallina obljubi na obe interpelaciji odgovor v eni prihodnjih sej.

Na dnevnem redu prvo je poročilo verifikacijskega odseka o volitvi dveh poslancev iz volilnega okraja kočevskega, ribniškega in veliko laškega. Poročevalec odseka Ledenik nasvetuje potrditev te volitve.

Dr. Poklukar pravi, da je pričakoval predložene natančnih števil o prvotnih volilcih, ker pa tega ni bilo, nikakor ne more glasovati za potrjenje te volitve.

Poslanec g. Klun se spusti še enkrat v dokazovanje, da pri tej volitvi so bili Kočevarji na boljem. Zoper izvoljena poslanca nima nič. Dollhof se je še med vsemi poslanci nasprotne stranke najpoštenejše obnašal, ker je sam govoril in glasoval za preiskavo volitve po odseku. Če bi bilo število volilcev pravo, bi tudi on — govornik — glasoval za potrjenje volitve; ali to ni, čeravno je okrajni glavar g. Dollhof rekel, da je število prebivalcev prej dobro študiral, predno je odločil, koliko pride na nje volilnih mož. Čemu je bilo tu treba študirati? Število prebivalcev se dividira s 500, pa se dobé volilni možje; kdor študira, o tem se že utegne misliti, da skuša kaj umetnega nenaravnega sestaviti. Poročilo pravi, da je bilo veliko Kočevarjev z doma o volitvi, ki pa zavoljo tega nimajo zgubiti svoje volilne pravice. Res je to, ali med njimi je veliko Kočevaric, največ na Dunaji in v Trstu; to čuti posebno dežela, ki mora za nje plačevati najdenišnice (Dr. Bleiweis: res je!) Pa ne samo Kočevarjev je bilo veliko z doma, tudi prebivalcev ribniškega in laškega okraja, ki po svetu tržujejo; a na te se pri odmerjenji volilnih mož ni ozira jemalo, toraj so bili Kočevarji proti drugim okrajem vsakako na boljem. Drugje pride še le na 27.000 prebivalcev po eden poslanec, na Kočevskem pa bi imelo 20.000 prebivalcev tri poslance. Okrajnega glavarja so postavili za kandidata, da bi tudi nekaj glasov dobil od volilcev, ki niso Kočevarji. Gosp. Dollhofu to ni bilo ljubo, ker je on sam rekel, da on ni maral kandidirati, a je bil prisiljen, in ko je bil res izvoljen, je obžaloval to. Sploh je nasprotna stranka povsod kandidirala okrajne glavarje nadjaže se, da bodo ti dobili več glasov, kakor drugi njeni kandidati, ker se okrajnega glavarja marsikdo boji — zlasti župani, katerim lahko sitnosti dela. Volitve so za uradnike pri nas pručice, po katerih si pomagajo do viših stopinj; najsijajniši dokaz temu je prejšnji deželni predsednik kranjski, vit. Widmann, ki je prišel sem kot priprosti namestnik (Platzhalter) pa je po „srečno“ dovršenih volitvah za deželni zbor postal cesarki namestnik. Toraj se čudi govornik „inteligenci“ na oni strani, da se da rabiti raznim uradnikom za pručice, po katerih više plezajo. — Zoper to volitev samo on nima nič, pač pa zoper preveliko število kočevskih volilcev. Zato predlaga, naj gre volilni akt vnovič nazaj do verifikacijskega odseka, da ta preišče, je bilo li pri tej volitvi število volilcev postavno.

Baron Apfaltrern stavi v imenu nemčurske stranke, katerim resnica oči kolje, predlog za konec debate, katerega nemčurji tudi sprejmo. Deželni predsednik vit. Kallina odbija Klunove besede glede svojega prednika vit. Widmanna.

Besedo dobi le še poslanec g. Svetec, ki se sklada z gosp. Klunom in se le čudi, da se pri nas ravno okrajni glavarji tako silijo v ljudske zastope. V Bukovini jih sedi nič manj ko 11 v zboru. Da pa to ni prav, pokazal je okrajni glavar v Judenburgu (na Štajarskem); tega so volilci izvolili iz golega zaupanja do njega, ne da bi se jim bil ponujal. Ko pa je bil izvoljen, se je odpovedal, rekši, da se služba okrajnega glavarja ne more vjemati z dolžnostmi deželnega poslanca ali ljudskega zastopnika. Zato bi bilo tudi pri nas treba one postave, ki je že na Ogerskem, postave o „inkompatibiliteti“, t. j., da nekatere vrste služeb ne gre skup z drugimi, zlasti da c. kr. uradnik ne more biti tudi ljudski zastopnik.

Poročevalec gosp. Ledenik odgovarja le plitvo na vse to in ostane pri odsekovem predlogu. Nemčurska večina zbora potem zavrže g. Klunov predlog in potrdi volitev.

Vitez Langer poroča v volitvi dr. Deu-a v Postojni in predlaga, da se tudi ta volitev potrdi, ker je dr. Deu dobil 72, gosp. A. Obreza pa le 57 glasov; na pritožbe se ni ozirati, ker so prepozno došle.

Zoper potrditev te volitve oglasi se prvi poslanec dr. Poklukar, povdarjajoč, da se v Postojni ni vštela volilec tretjinska priklada; isto tako so v Postojni smeli glasovati mladoletni, v Ložu pa ne. Vrhnika pa je po svojem posebnem volilnem redu v nasprotji z onima mestoma, toraj ima on zoper to volitev veliko pomislikov.

Dr. Zarnik konstatira tukaj posebno vladni pritisek. Med 72 Deu-ovimi volilci je bilo celih 44 uradnikov. Dalje pripoveduje, kako so celó tobakarnarja strašili, da bo trafiko zgubil, če ne voli Deu-a. Na Angleškem se vlada nikdar ne vtika v volitve. Pri nas bi pa pri tem pritisku najbolje bilo, če bi vlada sama imenovala poslance, bi bil vsaj volilec prihranjen čas. Na Ogerskem nima noben uradnik niti pasivne niti aktivne volilne pravice. Pri nas od vlade mi ne potrebujemo nobene podpore pri volitvah, naj bo le neutralna in pusti vsacega voliti, kogar hoče. Zato stavi resolucijo: Vlada naj se naprosi, da naj se ne utika nič v volitve in tudi svoje uradnike pri tem čisto lastni volji prepusti.

Poslanec Svetec reče, da sam proti dr. Deu-u nima nič, pač pa zoper to, da so bili večina njegovih volilcev c. kr. uradniki; nasprotno pa narodni kandidat gosp. Obreza ni dobil od uradnikov ne enega glasú. Tudi on toži, da se ni vračunala tretjina davkovska, ki je pravi davek, ne pa priklada. Hohenwart je hotel to postavo vrediti, a padel je in „liberalno“ ministerstvo se je vstrašilo velikega števila volilcev, ki bi po tej postavi izrastli po mestih, ter je preklicalo postavo, a druge ni dalo.

Baron Apfaltrern predlaga zopet konec debate, nemčurji mu pritrdijo.

Vesteneck bere potem izjavi dveh volilcev, nekega Domenico in Milavca, ki trdita, da sta ju dva narodna agitatorja skušala z denarjem pridobiti. Dr. Poklukar pravi na to, da je narodna stranka hvaležna za vse take ovadbe; tako ravnanje stori volitev neveljavno, ker je nepostavno. Naj tedaj vladni zastopnik to volitev ustavi.

Poročevalec vit. Langer pa se ne zmeni nič za opravičene ugovore narodnjakov, temveč ostane pri tem, da se volitev dr. Deu-a potrdi. Nemčurska večina to tudi stori.

Na to se po kratki debati potrdi proračun sadje- in vinorejske šole na Slapu za l. 1879

in adjunkt, ki je ob enem drugi učitelj po-
viša plača od 600 na 800 gld. Poročevalcu vit.
Savinšku ta šola ni po volji, ker ni na Do-
lenjskem v njegovem kraju. Potrdi se tudi pro-
račun deželno-kulturnega zaklada za leto 1879,
— proračun bolnišničnega, porodnišničnega,
najdenišničnega in norišničnega zaklada za leto
1879 in računski sklep norišno-stavbenega za-
klada za l. 1877.

Pri poročilu finančnega odseka o proračunu
gledišnega zaklada za l. 1879 se vname ne-
koliko živahnejša debata zavoljo prošnje „dra-
matičnega društva“ za deželno podporo. Fi-
nančni odsek, čegar poročevalec je Dežman,
je letos odtegnil društvu 1400 gld. in stavil v
proračun podpore l. 1000 gld. „za dramatične
namene,“ nemškemu gledališču pa je pustil vso
doseđanjo podporo.

Poslancu dr. Vošnjaku se to ne zdi
prav. Že predloženi proračun odsekov je raz-
ličen od onega, ki ga je sestavil deželni odbor.
Kdor ga je sestavil, bi moral biti državni fi-
nančni minister. — Če se že za slovensko
gledališče ne dá nič, je dosladno, da se tudi za
nemško nič ne dá. Kako toraj, da ima
ravno nemško gledališče tako pravico? Slovenska
večina v tej zbornici je bila bolj ozirna, ona
nemškemu gledališču ni odtrgala podpore, če-
ravno je v deželi 90 odstotkov Slovencev,
Nemcev pa še ne 10 odstotkov. Dalje graja še
proračun, ki je ves zofističen in stavi predlog,
naj se tudi za prihodnje leto dovoli sloven-
skemu „dramatičnemu društvu“ 2400 gld. pod-
pore.

Dr. Schrey misli, da slovenska drama-
tična Vila že tako komaj čaka na odtegnjenje
te podpore, da bo mogla reči, da je vsled tega
zamrla. Tudi trdi, da je s slovenskim gleda-
liščem že tako pri kraju, ker letos ni bilo, kakor
zadnja leta, slovesne predstave o priliki otvo-
renja deželnega zbora. Poslanec Potočnik, pred-
sednik „dramatičnega društva“, naznani dr.
Schreyu v nemški besedi, da se bo tudi letos
slovenski igralo, če prav deželni zbor za to ne
da nobene podpore, poslanec dr. Vošnjak pa
pravi, da letos o otvorjenji zbornice zato ni
bilo slovesne predstave, ker je večina zbora
nemčurska, toraj je nobeno slovensko društvo
ne bo slavilo. Dr. Zarnik omeni, da je sloven-
sko gledališče do zdaj vsaj toliko uspeha imelo,
da se po Ljubljani lepše slovenski govori; dalje
opomni, da sedanji čas za gledališče nikjer ni
ugoden, tudi nemška gledališča propadajo. Sled-
njič stavi resolucijo do deželnega odbora, naj
bi se zavoljo znanih denarnih razmer za slo-
venske predstave, katerih bo tako malo več ko
po ena na mesec, dale nedelje in prazniki. Ta
predlog se sprejme.

Potem se potrdi tudi ves proračun in slo-
venskemu „dramatičnemu društvu“ dovoli le
1000 gld. podpore; dr. Vošnjakov predlog za
2400 gld. vrže nemčurska večina zbornice.

Občini Radovice se dovoli 100% priklade
na davke in sicer za leta 1878 in 1879 na
vsako po 50%, prošnja nekega deželnega di-
urnista za oproščenje od studij potrebnih za
deželnega uradnika se izroči deželnemu od-
boru, ranocelnikom na Kranjskem pa se po
njihovi prošnji dovoli polovica priprege, kedar
gredo po svojem poslu, a le pod nekaterimi
omejivnimi pogoji.

Ker so obravnane vse točke dnevnega
reda, se seja sklene.

Tržaški deželni zbor ima letos zopet
več reči na dnevnem redu, ki zadevajo okolico.
Prva važna reč je razširjanje mesta po okolici.
Okoliški poslanci bodo zopet imeli priliko po-
vzdigniti svoj glas in dokazati krivico, ki jo

dela tako zvana liberalna laška stranka. Ta
stranka, ki se po krivici liberalno imenuje, nas
posili Slovence v okolici politično umoriti, pa
slovenski živelj je že tako močan v okolici,
da se ne boji žabjih čelusti. Potem hoče ta
stranka tudi juridično laško fakulteto; čemu?
Kopici Lahov in ptujcem onkraj meje? Pač
ni potreba gojiti na lastnih prsih laških
rogoviležev; še na par študentov, ktere ima laška
narodnost, je treba potem vedno paziti, kakor priča
notica iz Trsta v današnjem političnem pre-
gledu. Laški poslanci naj raji uvedó šolske
postave, ktere ima vsaka dežela v Avstriji, le
v Trstu jih ni, da se lažje s silo okolica po-
laščuje.

Iz Gradea. Postavo, ktero je v kranj-
skem zboru nasvetoval Vesteneck, je graškemu
zboru predložila vlada sama, kar nekako spri-
čuje, da je tudi Vesteneck svoj načrt dobil kje
drugje. Ako ta načrt obvelja zgubi ljudstvo res ves
vpliv na šolstvo. Njegovi zastopniki ne bi mo-
gli potem nikjer, ne v krajnem ne v okrajnem
šolskem svetu nič več odločiti, ker so povsod
v manjšino potisnjeni. Za nas Slovence pa bi ta
postava še posebno bila občutljiva, piše „Gosp.“,
ker so nam potem vse poti in najmanjše luk-
njice zadelane, po katerih bi glas naših pra-
vičnih tirjatev do veljave predreti mogel. V
krajni šolski svet bi občine največ tri ude-
voliti smele, drugi ostanejo, kakor poprej. Ali
kar še je posebno važno, je to, da so tudi ti
3 od ljudstva prosto izvoljeni zastopniki disci-
plinarni kazni do 1000 gld., ako svoje dolžnost,
ne izpolnijo, podvrženi. Tudi zna se zgoditi,
da okrajni šolski svet krajni svet razpusti in
potem na stroške krivca drugi organ začasno
na to mesto pokliče, dokler ni izvoljen novi
svet. Najhuje bi bilo za načelnika kraj. šol.
sveta, ako bi se okrajnemu glavarju zameril.
Obseg okrajnega šolskega sveta bode za prihodnje
po okrajnih glavarstvih okrožen, okrajni zastopi
volijo samo po enega zastopnika v okrajni šolski
svet, drugi ostanejo. Tedaj so tudi tukaj v
manjšini. O naučnem načrtu in jeziku nima ne
krajni ne okrajni šolski svet nič govoriti in bi dobil
ime c. kr. tedaj novo kolo državne gospodke
v deželi nad krajnimi sveti!! Udje krajnega
in okrajnega šolskega sveta položijo v roke
c. k. glavarja obljubo izpolnovanja svojih dolž-
nosti in za molčanje, kar se v zborih godi, v
javnost toraj ne bi imelo nič več priti. To so
novosti rečenega načrta, kateri je izročen šol-
skemu odseku za poročilo. Čuden je §. 31. V
njem je nadzorovanje verskega poduka izročeno
okrajnim šolskim inšpektorjem, tedaj svetnim
možem. Radovedni smo, kaj bode naša preč.
škofa k temu rekla? Marsikateri svetni in-
špektor je, ki ima o sv. veri misli in besede,
katerih bi težko kovi škof odobral, in takim
bi se naj nadzorovanje verskega, pri nas kat-
oliško-krščanskega nauka izročilo!? V drugem
ostane pri starem. Za Slovence so znameniti
predlogi o reguliranju Drave, Pesnice, Save in
Mure. Naenkrat hočejo „šparati“ in menda ne
bodo dosti dovolili.

Iz Bosne.

Trdnjavo Kladuš so naši lovci oblegli.
in se bo menda kmalo vdala.

V Škadru je bolj mirno. Madjarsk list
„Naplo“ nasvetuje, naj se Bosni dá poseben
knez, ki bi stal pod oblastjo sultana (sic!);
Avstrija pa naj zasede trdnjave in vse važne
črte, ter naj si osvoji le Klek, Sutorino in
suho mejo do Une. — Kakor isti list poroča,
ima priti vojvoda Württemberg, ki je vodil 7.

divizijo in pozneje 13. kor., za vojaškega po-
veljnika v Prag, Filipovič pa ostane v
Sarajevu.

Mnogo ranjenih od bitke pri Peči, odveli so
naši že v Zagreb; naših je mogo padlo, ker
je bil kraj jako gorat in neugoden za nas.
Turki so se borili kakor besni. Zdaj so pa že
vsi obupali, in mesto za mestom se udaja.

Od ljubljanskega polka št. 17. so bili pri
Livnu ranjeni: vodnik Janez Vrh, lahko; pro-
stak Janez Zajec, vstreljen v koleno, težko;
korporal Janez Pavlišč, vstreljen v koleno,
težko; prostak Andrej Ganzič, vstreljen v levo
nogo, težko; Franc Selaz, vstreljen v desno
nogo, lahko; lajtenant Otomar Sever, vstre-
ljen v desno roko, težko; stotnik (hauptman)
Salomon, vstreljen v levo in desno bedro,
težko; vodnik Peter Šterk, vstreljen po strani
ob rebra, lahko; prostak Franc Dejak, vstre-
ljen v kazalni prst na levi roki, težko; Gaš-
per Suhodolnik, po strani zadet v levo nogo,
lahko; Anton Trček vstreljen v desno roko,
težko; Jur Šušteršič, vstreljen skozi prsa,
težko; in Matija Staré, vstreljen v desno roko,
težko.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 14. oktobra.

Državni zbor se prične 22. t. m.,
delegaciji pa v Budapešti 5. novembra. Oger-
ski zbor se snide 20. t. m. Prva naloga dr-
žavnega zbora bode dovolitev dodatnega kre-
dita (Nachtragscredit) 17 milj. gld. kot takraj-
litavski delež tistih 25 milj. gld., ki so se za
vojsko v Bosni več izdali kakor je bilo do-
voljeno.

O ministerski krizi ni posebnih
novih poročil; v tem so skoraj vsi listi edini,
da o prenovljenji Auerspergovega ministerstva
ni več govora. „W. Vorst. Ztg.“ iz prav za-
nesljivega vira trdi, da je imenovanje grofa
Taaffeta za ministerskega predsednika že skle-
njeno in „N. W. Z.“ temu pritruje rekši, da
grof Taaffe sicer še ni dobil povelja sestaviti
ministerstvo, da si pa to že na vso moč pri-
zadeva in da je imel v ta namen razgovore
z Mannsfeldom, Horstom in Stremajerjem. Pre-
tis je odločno rekel, da neče več biti minister.
Ravno ta list piše, da je bil tudi Schmerling
poklican k cesarju.

Na Ogerskem je Tisza po ukazu ce-
sarjevim začasno prevzel denarno, Wenkheim
pa notranje ministerstvo. O sestavi novih mi-
nistrov se tudi iz Transle nič ne sliši.

Iz Trsta se piše „Soči,“ da je poli-
cija skoro gotovo prišla na sled oni zaroti, ki
dela proklamacije in spušča petarde. Pred ne-
katerimi dnevi čakalo je 8 mladenčev v ulici
Maksimiljanovi urednika „Triesterce“, da bi
ga nakresali; a policija skrita za plotom je
te tičke opazovala in tako marsikaj slišala,
vsled česar je kar naenkrat polovila vseh osem
zarotnikov in dejala jih pod ključ, večinoma
so to italijanski študentje, tudi tukajšnjih šol.
Ko so bili enkrat vsi dobro spravljani, šla je
policija še na dom vsacega ter tam preiskavala,
če dobi kako pismo in resnično se ji je ne-
ki posrečilo dobiti toliko in takih pisem in
manuskriptov, da je razvidno, da so prav ti
gospodje delali za oni list, ki je bil v Vidmu
tiskan in se zove „La Giovine Trieste.“ Ta
list, ki se je kontrabandiral v Avstrijo, sčuval
je kar naravnost na punt in vabil ital. reser-
viste naj dezertirajo itd. Sliši se, da so oni

mladenči pri izpraševanju še marsikatero druge osebe ovadili.

Vnanje države.

Na **Srbskem** se bodo volitve za narodno skupštino vršile 10. novembra. — Neka stranka v Bolgariji prav silno agitira za to, da bi črnogorskega kneza izvolili za kneza bolgarskega.

Iz **Carigrada** naznanjajo „Times“, da je vojska z Grecijo neizogibljiva. „Standard“ pa piše, da bodo nemudoma napadli Grke, in v Pečaveru slišali so iz soteske že jako hudo streljanje.

Domače novice.

V Ljubljani 15. oktobra.

(Šolski nadzornik *Karl Holzinger*) dobil je v pripoznanje za njegovo hvalovredno službovanje red železne krone IV. vrste.

(Vprašanje.) Kako je to, da se verifikacija volitve narodnega poslanca Šavnika toliko časa odlašala, zakaj pride ona posladnja na vrsto? Ali se morda liberalci bojé, da ne bi v kakl zadevi v manjšini ostali? Parkrat so taki nevarnosti komaj za las ušli. To je pa res komodno; morda se verifikacija za prihodnje leto odloži? — Radoveden poslušalec.

(*Sklep deželnega zbora*) bode jutri 16. t. m. Včera se je natančno obravnavala postava šolska, ktere se pa narodni poslanci niso vdeležili. Danes pride na vrsto kranjska volitev.

Razne reči.

— Svitli cesar so za stavljenje šole pri sv. Lovrencu na Prošinu 200 gld. darovali.

— Za mašnike so lavantinski knez in škof posvetili g. Jožefa Kotnika in g. Franceta Osterca, ko sta srečno iz Bosne prišla nazaj!

— Služba tajnika pri c. kr. goriškem kmetijskem društvu se razpisuje. Plača znaša na leto 1500 gld. a. v., po enoletni poskušnji se služba stalno potrdi. Prošnje, katerim naj se pridenejo vsa spričevala o zmožnostih in znanji jezikov, naj se vložé v teku tega meseca predsedništvu c. kr. kmetijske družbe v Gorici.

† Škof Dupanloup iz Oreleansa na Francoskem je 11. t. m. zvečer nenadoma umrl.

— Škrejšovski obsojen. Bivši vrednik praške „Politik“ g. Škrejšovski bil je zatožen, da je administratorja omenjenega lista g. Thierhiera pred nekimi meseci vrgel čez stopnice, da se je hudo poškodoval. Sodnija je 12. t. m. razsodila, da g. Škrejšovski sicer ni kriv težkega telesnega poškodovanja, pač pa prestopka zoper varnost življenja, ter je zatoženca obsodila na 4 mesece zavora, z dvakratnim postom na mesec poostrenega. Tudi je odločila, da mora g. Thierhieru plačati 2168 gld. odškodnine. Zagovornik zatoženec dr. Zucker je naznalil pritožbo za uničenje te razsodbe, tudi se je pritožil zoper previsoko kazen in preveliko odškodnino.

— Celjska razstava se je prav dobro obnesla in je bila za torek in sredo podaljšana.

— V Zagrebu so se že nekaj časa posvetovali, kako bi se dala prvostolna cerkev sv. Štefana, ki je krasno delo umetniško, pa je pozneje različno popravljena in prenavrejena bila, vrediti v gotiškem slogu pravilno, in profesor Fr. Schmidt je v ta namen delal osnove. Pretekli teden je prečastni kapitel v veliki seji sprejel popravilo. Stalabode

sicer mnogo mnogo, pa bode potem tudi prvostolnica dostojna kakor je na pr. sv. Štefana na Dunaju, sv. Vida v Pragi itd. V 15—16 letih bode obhajala spominj svojega 800 letnega obstanka, in dotlej upajo preumetno delo dovršiti, ako Bog dade in pomoč krščanska.

— Ruski poročnik v Carigradu je velikemu vezirju naznanil, da se bodo Rusi še le potem iz Odrina umaknili, ko bode Turčija dovršila vse določbe berlinske konferencije zlasti glede odstopa dežele Srbiji in Črnogori odmenjene. Poroča se, da so se ruske predne straže pomaknile zopet bližej proti Carigradu in angleški poročnik je telegrafično vprašal v Petrogradu, kaj to pomeni.

Eksekutivne dražbe.

15. oktobra: 3. Švigelj z Goričice na Vrhnikih. 3. Vertačič iz Preloga in Dolinar v Mokronogu. 2. Ločnikar iz Dorfarjev v Loki. 3. Pohar iz Št. Janža v Radečah. 3. Zrimšek iz Velike Pristave v Postojni. 1. Lavrič iz Treboj v Kranji. 1. Furlan iz Št. Vida v Vipavi.

Umrli so:

9. do 11. oktobra: Jožefina Ravnikar, c. k. dež. sodnika ž. 43 l., za vtriplj. možganov. Marija Žakelj, vrad. v. 68 l., za spridenjem drobovja. Ana Tribuč 2½ m., kupč. o., vsled slabosti. Ana Polaj. roj. Virant, hiš. pos. 52 l., za rakom. V bolnišnici: 1. — 15 sept. Rozalija pl. Schöpfer, mestna reva 60 l., za jetiko. Janez Pirnat, kupčevalec 37 l., umirajoč prinešen. Janez Pečar, sped. 78 l. za uremijo. Jožef Kastelic, tiskar 30 l., za jetiko. Martin Kopavnik, gostač 61 l., za vodenico. Matija Rakovec, del. 50 l. in Janez Gabrovšek, gostač 42 l., Marija Mahovni, del. o. 14 m., Lucija Vodnik, gostinja 65 l., Janez Zaden, gostač 66 l., vsi za sušico. Ludvig Hudčič, urar 22 l., in Tomaž Jevce, gostač 62 l., oba za Brigthievo boleznijo. Jurij Plevnik, diurnist 52 l., Anton Šukfca, dek. o. 16 m., Franc Turčič, gostač 62 l., in Janez Marinčič, diurnist 34 l., vsi za jetiko.

Loterijske številke, 12. oktobra.

Na Dunaju: 87, 4, 84, 63, 49.
V Gradcu: 30, 75, 34, 13, 24.

Denarstvene cene 12. oktobra.

	Denar.	Blago
Državni fond.		
5% avstrijska papirna renta	61.15	61.10
5% renta v srebru	62.85	63.—
4% renta v zlatu (davka prosta)	71.70	71.80
Srečke (lozi) 1854. l.	106.25	108.—
„ „ 1860. l. celi.	110.75	112.25
„ „ 1860. l. petinke	120.50	121.75
Premijski listi 1864. l.	139.50	139.75
Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%	98.50	99.50
Kranjske, koroške in primorske po 5%	90.—	91.—
Ogerske po 5%	77.75	78.25
Hrvaške in slavonske po 5%	85.50	86.50
Sednograške po 5%	73.—	74.—

Dolnice (akcije).

Nacionalne banke	788.—	789.—
Unionske banke	68.—	68.25
Kreditne akcije	226.20	226.40
Nižovstr. eskomptne družbe	760.—	770.—
Anglo-avstr. banke	107.—	107.—

Srečke (lozi).

Kreditne po 100 gld. a. v.	160.—	161.—
Tržaške „ 100 „ k. d.	117.75	118.25
„ 50 „ „ „	62.—	63.—
Budenske „ 40 gld. a. v.	28.50	29.—
Salmove „ 40 „ „ „	38.75	39.25
Padfi-jeve „ 40 „ „ „	30.75	31.25
Clary-jeve „ 40 „ „ „	29.—	30.—
St. Genois „ 40 „ „ „	35.75	36.25
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	28.50	28.25
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	22.75	23.25

Srebro in zlato.

Ces. cekini	5.58	5.59
Napoleonador	9.39	9.—
Srebro	100.—	100.05

Telegrafične denarne cene 14. oktobra.

Papirna renta 61.— — Srebrna renta 62.60 —
Zlata renta 71.20 — 1860letno državno posojilo 110.50
Bankine akcije 794 — Kreditne akcije 226.— — London 116.35 — Srebro 100.— — Ces. kr. cekini 5.57 — 20-frankov 9.38.

Zahvala.

Za mnoge dokaze blagega sočutja in za obilno vdeležbo pri pogrebu nepozabljive matere, oziroma tašče, gospé

Marija Žakelj,

izreka se vsem častitim deležnikom, posebno še blagim darovateljem krasnih vencev, najprisrčniša zahvala.

V Ljubljani 13. oktobra 1878.

Žalnoči sorodniki.

Zobni zdravnik

dr. Tanzer,

docent zobozdravništva na graškem vseučilišču, izvrševal bode v hotelu „pri Elefantu“ od 14. do 31. oktobra t. l. svojo

zobozdravniško in zobotehniško prakso.

Vsi p. n. bolniki se prosijo, naj se kmalu oglašé, da bode mogoče vse operacije polagoma in kolikor mogoče brez bolečin dovršiti.

Dr. Tanzerjeva ces. kr. priv. antiseptikon ustna voda, zobni prah in zobno testo dobiva se pri njem, kakor v Ljubljani zmirom pri bratih Krisper, v Birschtzovej lekarni, pri E. Mahru in Businaru; v Kranju v lekarni Šavnikovej; v Škofjeh Loki pa pri trgovcu Marinšku.

Neobhodno potrebno za obč. poslovalce!

Ravnokar je na svitlo prišla in se dobiva v založbi

Klein in Kovač

(nekdanja Egerjeva tiskarna) v špitalskih ulicah h. št. 5 prav nova knjiga:

„Leitfaden für Gemeindevorsteher“

to je navod za občinske predstojnike v njihovem poslu samostojnega in njim izročenega delokroga, ktero je spisal Anton Globočnik, ces. kr. okrajni glavar, vitez Franc-Jožefovega reda. Cena ji je 80 kr.

Ta brošurica na 8 polah v nemškem jeziku obsega za občinske poslovalce popolen poduk, kako naj se pri svojem težavnem vradovanju vedejo v formalnih in materialnih zadevah, ter natančno naveduje dotične državne in deželne postave in ukaze. Tudi ji je pridejanih 47 formularov ali izgledov za razna pisma in alfabetičen imenik. (2)

Nagrobni križi

pozlačeni, z najlepšimi napisi se dobivajo pri meni na izbiro, s kamnom ali pa brez njega, pa tudi železje vsake verste iz najboljših fužin, vse prav po ceni.

V Ljubljani meseca oktobra 1878.

Sp. Pessiaek,

prodajalnica železja, gledališke ulice št. 8 blizu frančiškanskega mosta.

(5)

Najprimernejše darilce

za

pridne otroke

ste povesti:

1. **Hanani, ali zadnji dnevi Jeruzalema,** in
2. **Zadnji dnevi Ogleja.**

Knjižici obsegate okoli 180 strani in se dobivate mehko vezani po 30 kr. pri opravištvu „Slovenca“, ki po želji preskrbi tudi ličnejše vezanje. Kdor jih naroči deset, dobi eno knjižico po vrhu. (25)

J. Biaznikovi nasledniki v Ljubljani.